

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації

«Дизайн інтер'єрів бібліотек: історія, тенденції, інновації»

здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії

Ришкевич Наталі Олександрівни

за спеціальністю 022 Дизайн

(галузь знань 02 Культура і мистецтво)

Кафедра дизайну інтер'єру і меблів

Київського національного університету технологій та дизайну

Актуальність теми та її зв'язок із планами науково-дослідних робіт.

Актуальність дослідження визначається трансформацією сучасної бібліотеки від традиційного книгосховища до багатофункціонального соціокультурного, освітнього та комунікаційного простору, що зумовлює необхідність переосмислення підходів до формування бібліотечного середовища. У цьому контексті особливої значущості набуває комплексне дослідження дизайну інтер'єрів бібліотек, спрямоване на виявлення закономірностей історичного розвитку, систематизацію сучасних тенденцій та визначення інноваційних напрямів формування бібліотечного простору. Дослідження є актуальним як з теоретичної, так і з практичної точки зору, оскільки сприяє розвитку наукових знань у галузі дизайну середовища та вдосконаленню підходів до проєктування сучасних бібліотечних інтер'єрів.

Зв'язок теми дослідження з планами науково-дослідних робіт.

Дисертацію виконано відповідно до напрямку наукових досліджень кафедри дизайну інтер'єру і меблів Н/н 41/25 «Актуальні проблеми та перспективи розвитку дизайну середовища» (2022–2025 рр.) у межах ініціативної теми 0124U004871 «Функціонально-типологічні та естетичні проблеми дизайну середовища» (2025–2026 рр.).

Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

полягає в обґрунтуванні теми, здійсненні вибору напрямку досліджень, в узагальненні отриманих результатів, а також у вирішенні основних художньо-творчих та практичних завдань. Авторіві належать основні ідеї, узагальнення результатів дослідження, висновки. У наукових працях із співавторами здобувачеві належать основні положення, а також постановка завдання, обробка, систематизація та реалізація практичної складової дослідження, формування висновків.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків, рекомендацій, які захищаються. Сформульовані наукові положення та висновки є достовірними, адже ґрунтуються на широкій і репрезентативній джерельній базі, що охоплює фундаментальні та сучасні наукові праці з історії бібліотек, архітектури, дизайну середовища, бібліотекознавства, ергономіки, інклюзивного та сталого проєктування, а також матеріали вузької проєктної спеціалізації, нормативно-правові документи, професійні видання, електронні ресурси та візуальні джерела реалізованих бібліотечних

об'єктів. Автором здійснено систематизацію джерельної бази за такими основними групами: фундаментальні й теоретичні наукові праці (монографії, дисертаційні дослідження, статті у фахових виданнях, матеріали наукових конференцій); наукові дослідження, присвячені сучасним тенденціям розвитку бібліотек, цифровізації, інноваційним технологіям, інклюзивності та сталому розвитку бібліотечного середовища; нормативно-правові та професійні документи, що регламентують вимоги до проєктування громадських просторів і бібліотечних установ; професійні архітектурно-дизайнерські публікації, електронні ресурси та матеріали бібліотечних інституцій; візуальні джерела, зокрема архітектурні креслення, плани, схеми, фотофіксація та матеріали авторів реалізованих проєктів.

У дослідженні застосовано комплекс загальнонаукових методів, зокрема аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення, систематизацію, індуктивний і дедуктивний підходи, а також спеціальні методи дослідження: історико-культурний та історико-архітектурний аналіз, порівняльний аналіз, кейс-стаді, контент-аналіз, функціонально-планувальний, композиційно-просторовий, ергономічний та нормативний аналіз. Методологічною основою дослідження визначено системний, середовищний, типологічний та людиноцентричний підходи, що дозволили розглядати дизайн інтер'єрів бібліотек як цілісну предметно-просторову систему. Достовірність отриманих результатів також підтверджується аналізом широкої емпіричної бази сучасних реалізованих бібліотечних об'єктів, що забезпечило об'єктивність сформульованих наукових положень і висновків.

Основні результати дослідження, ступінь їх наукової новизни та значущості. Отримані в процесі дослідження наукові результати в сукупності дозволили розв'язати важливе науково-прикладне завдання, що полягає у виконанні комплексного мистецтвознавчого аналізу історії розвитку, сучасних тенденцій та інноваційних напрямів формування дизайну інтер'єрів бібліотек. Основні положення, що визначають наукову новизну дисертаційної роботи полягають у наступному:

вперше:

- встановлено закономірності трансформації бібліотечного простору від книгосховища до багатофункціонального соціокультурного середовища та визначено особливості впливу зміни суспільної ролі бібліотеки на формування її інтер'єрів;
- виявлено та систематизовано сучасні тенденції формування бібліотечних інтер'єрів, серед яких багатофункціональність, інтеграція інноваційних і цифрових рішень, гнучкість та адаптивність середовища, а також художньо-образна виразність і просторова ідентичність;
- визначено особливості впливу інноваційних підходів на функціонально-просторову організацію бібліотечного середовища, користувацький досвід і соціальну роль сучасної бібліотеки.

удосконалено:

- періодизацію розвитку бібліотечних просторів шляхом уточнення

характерних ознак історичних етапів та закономірностей еволюції їх функціонально-просторової організації;

- типологію сучасних бібліотек на основі поєднання функціонального, соціально орієнтованого та архітектурно-просторового підходів, що дало змогу виявити особливості формування різних моделей бібліотечного середовища.

дістали подальший розвиток:

- положення щодо ролі меблювання як інструменту формування багатофункціонального, адаптивного та людиноорієнтованого бібліотечного простору;
- підходи до інтеграції інноваційних і цифрових рішень у бібліотечне середовище, апробовані на матеріалі авторських проєктів реконструкції та реновації бібліотек.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробленні та узагальненні підходів до формування сучасних бібліотечних інтер'єрів з урахуванням принципів багатофункціональності, гнучкості, адаптивності, інклюзивності, інтеграції цифрових технологій та комфортності середовища. Отримані результати можуть бути використані у практиці проєктування, реконструкції, реновації та модернізації бібліотечних просторів, а також інших сучасних громадських освітньо-культурних середовищ. Практична цінність дисертаційної роботи підтверджується впровадженням результатів дослідження під час розроблення конкурсної концепції реконструкції громадського простору з бібліотекою та місцем для позашкільного навчання у межах проєкту IRS Хакатон «100 ідей для міст», створення дизайн-проєктів інтер'єрів дитячої бібліотеки та реновації Кіровоградської обласної бібліотеки для юнацтва ім. Є. Маланюка, а також у діяльності ТОВ «Міра Архітекс» під час формування концепції дизайн-проєкту реновації бібліотечного простору. Результати дослідження також впроваджено в освітній процес Київського національного університету технологій та дизайну під час викладання дисциплін, пов'язаних із комплексним дизайн-проєктуванням, дизайном середовища, комп'ютерним проєктуванням та 3D-моделюванням, а також під час виконання курсових і кваліфікаційних робіт студентами спеціальності 022 «Дизайн».

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Основні положення і результати дисертаційного дослідження відображено у 22 наукових працях, у тому числі 5 статей у фахових виданнях України, 1 стаття у закордонному науковому журналі, 16 доповідей на всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях, 1 з яких за кордоном. Наукові публікації відповідають вимогам п. 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44).

Наукові праці, у яких відображені основні наукові результати дисертації:

1. Abyzov V.A., Brazhnikova Y.S., Vyshnevskaya O.V., Ryshkevych N.O. Features of Interior Design of Social Housing. *Art and Design*. КНУТД. 2021. № 3 (15). С. 96-104. DOI: <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2021.3.9>;

2. Ришкевич Н.О., Абизов В.А. Фактори, що впливають на формування дизайну інтер'єрів сучасних бібліотек. *Art and design*. КНУТД. 2023. №4 (24). С. 160–170. DOI: <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2023.4.14>;

3. Ришкевич Н., Косенко Д. Дизайн середовища бібліотек в умовах реновації. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2025. Т. 1, № 88. С. 168–175. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/88-1-24>;

4. Ришкевич Н., Каціон П. Використання Revit Families у проєктуванні інтер'єрів: від типових елементів до авторських рішень. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2025. Т. 2, № 89. С. 175–180. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/89-2-25>;

5. Косенко Д., Ришкевич Н. Дизайн середовища бібліотек закладів освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2026. Т. 2, № 95. С. 82–91. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/95-2-10>;

Апробація результатів дослідження. Теоретичні, методичні та практичні положення дисертаційної роботи доповідалися на 9 міжнародних науково-практичних конференціях, 1 міжнародному науковому симпозиумі, 1 міжнародній науковій конференції, 5 всеукраїнських наукових та науково-практичних конференціях.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація викладена грамотною українською мовою, має чітку логічну структуру, а стиль викладу відповідає вимогам, що висуваються до наукових праць. Використана термінологія є коректною, формулювання положень і висновків – чіткими та аргументованими, що забезпечує належний рівень сприйняття результатів дослідження.

Загальний висновок:

Вважати, що дисертаційна робота Ришкевич Наталі Олександрівни «Дизайн інтер'єрів бібліотек: історія, тенденції, інновації», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за актуальністю, ступенем новизни, науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам п. 5-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», та відповідає напряду освітньо-наукової програми Київського національного університету технологій та дизайну за спеціальністю 022

Дизайн».

Рекомендувати дисертаційну роботу Ришкевич Наталі Олександрівни на тему «Дизайн інтер'єрів бібліотек: історія, тенденції, інновації», подану на здобуття ступеня доктора філософії до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 022 Дизайн».

Доцент кафедри
дизайну інтер'єру і меблів
д. філ., доцент

Шмельова-Нестеренко О.Є.

Підпис

Засвідчую

Зав. КАНО

Шмельової-Нестеренко О.Є.

